

JAPANI

KUUSANKOSKEN LUKIO/PARKKONEN

Jōmon-kauden narumerkein koristeltu astia.
12 500 vuotta sitten.

Historiaa

Japani asutettiin n. 35000 vuotta sitten

Kulttuurinen kehitys kiinalaisten ja korealaisten vaikutuksesta 300 eaa. - 250 jaa.

- Riisinviljely
- pronssin ja raudan käyttö yleistyivät
- yhteiskunnalliset rakenteet, kuten luokkajärjestelmä ja kylät syntyivät
- Varsinaista valtiota tai keskitettyä valtaa ei kuitenkaan vielä ollut

Valta keskittyy – Japani syntyy

- 500-700-luvulla valta keskittyi Yamato-klaanille, josta tuli valtion hallitseva suku.
- Shintolaisuuden kukoistus.
- Kiinalta omaksuttiin buddhalaisuus, hierarkkisuus ja kirjoitusjärjestelmä. (kulttuurivaikutteet).
 - Keisarikeskeinen byrokraattinen valtio syntyi
 - Aktiivinen yhteistyö ja tavaroiden vaihto
- Syntyi uskomus, että kuninkaallinen suku oli periytynyt aurinkojumala Amaterasusta.
 - Sama keisarisuku on edelleen vallassa.
 - Maailman vanhin keisarikunta
 - Amaterasu on rauhan, järjestyksen, maanviljelyn, ruuan naispuolinen jumala.
 - Nykyisin keisarin valta on symbolinen

Heian-kausi 794-1185

- Japanin omat kulttuuripiirteet muodostuivat.
- Hovinaiset kehittivät japanin kieltä ja kirjallisuutta.
- Kiinalaisvaikutteet vähenivät.
- Keisari alkoi jakaa suosikeilleen maata ja menetti vähitellen valtaansa. Maa oli palkkio korkean viran hoitamisesta tai merkittävistä yhteiskunnallisista teoista.

1100-luvulta 1800-luvulle Japanissa sotilasvalta

Maanomistus keskittyi suurtilallisille eli daimioille. He vastasivat myös kaupasta.

- Daimioiden turvallisuudesta huolehtivat soturit eli samurait.
- Samurait olivat isännilleen uskollisia, vahvaa itsekuria harjoittavia sotilaita, jotka saivat huomattavan määrän valtaa

Syntyi feodaalijärjestelmä.

- Samurait valitsivat maalle sotilashallitsijan eli Shogunin.
- Keisari säilyi muodollisesti vallassa, todellista valtaa käytti Shogun ja samurait.

Japani torjui mongolivalloituksen 1200-luvulla.

- Kamikaze eli ”jumalalliset tuulet” -> mongolilaivaston tuho

Tokugawa-kausi 1600-1868

Japania Edo-kaudella hallinneen Tokugawa-klaanin sukuvaakuna eli mon.

Maata hallitsi Tokugawa-sotilasklaani. Keisarin valta muodollinen.

Kutsutaan myös Edo-kaudeksi (pääkaupunki Edo eli nyk. Tokio)

Japani sulkeutui 1600-luvulla.

- Kristinusko ja kaupankäynti kiellettiin. Kirjojen tuonti sallittiin jälleen 1700-luvulla.
- Hollantilaiset ja kiinalaiset erivapaus Nagasakin sataman kautta kaupankäyntiin.

Eurooppalaisittain kautta on pidetty takapajuisena, maatalousvaltaisena ja feodaalisena.

Japanin talous kasvoi, kaupungistuminen jatkui, rauhan aika säilyi.

Kausi päättyi Yhdysvaltojen tykkivenediplomatiaan, kun Matthew Perryn laivasto painosti Japanin kaupankäyntiin.

- Vähitellen muillekin länsimaille oikeudet kaupankäyntiin.

Meiji-kausi 1868-1912

Japanin modernisaatio ja länsimaistaminen.

- Meiji-restauraatio: keisarin valta palautettiin, shogunin valta lopetettiin, samurait menettivät valtansa. Keisarista tehtiin uudistusten symboli!
- Kungfutselaisuuden rooli uudistuksessa oli merkittävä.
- Länsimaiset esikuvat: koulutus, tutkimus, teollistuminen.
- Oppiminen, kopiointi, tekeminen paremmin.
- **Japanilaiset perinteet, vanhat kiinalaiset perinteet ja tuoreet länsimaiset vaikutteet sekoittuivat omaperäisesti keskenään.**

Japani aloitti samoihin aikoihin imperialistisen laajentumisen. Nationalismi ja militarismi alkoivat lisääntyä. Demokratisoituminen hidastui.

- Venäjä-Japani sodan voitto 1905
- Korea 1910 ja Taiwanin.

Militaristinen ja imperialistinen Japani

Japanista tuli länsimaisten esikuvien mukaisesti nationalistinen, imperialistinen ja militaristinen valtio, joka lähti laajentumisella hakemaan resursseja.

- Hyökkäys Kiinaan (Mantsuria) 1931 -> Nanjingin verilöyly 1937.
- Erosi Kansainliitosta 1933

Länsivallat alkoivat nähdä Japanin uhkaavana

- 2ms. Saksa-Italia-Japani –liitto.
- Sota liittoutuneita vastaan 1941-1944.
- Päätyi atomipommien pudottamiseen Hiroshimaan ja Nagasakiin.

Yhdysvaltojen miehitys 1944-1952

- Keisari menetti jumalallisen asemansa
- Armeijan ylläpito kiellettiin -> Yhdysvaltalaiset joukot ja tukikohdat.
- Japanin valtava talouskasvu alkoi.
- Yhteiskunta demokratisoitui.

Japanin yhteiskunta

Japani on nykyään hyvin urbaani, ja yli 90% väestöstä asuu kaupungeissa

- Japani on erittäin vauras, ja sen BKT on maailman 3. suurin

Japanin yhteiskunta on hierarkkinen ja byrokraattinen, mutta myös toimiva ja järjestelmällinen

- Kungfutselaisuudesta on omaksuttu korkeampi-arvoisten ja esivallan kunnioittamisen periaate.
- Japanilaisuuteen liitetään ahkeruus, itsekuri, itsetutkiskelu. (kungfutselaisuus, buddhalaisuus).
- Samuraikulttuurista juontuvat uskollisuus, itsehillintä ja rohkeus.

Uskonnot osana yhteiskuntaa

Shintolaisuus vaikuttaa japanilaisten käyttäytymiseen

- Ajatus puhtaudesta ja harmoniasta näkyy yhteiskunnan eri osa-alueilla
- Shintolaisuudessa korostuu luonnon palvominen ja kunnioittaminen, mikä näkyy myös kaupunkilaisten elämässä
- Avioliitto solmitaan shintolaisen perinteen mukaan.
- Shintolaisuus liitetään positiivisiin elämän vaiheisiin (luomiseen, kylvämiseen, sadonkorjuuseen, avioliittoon ja lasten saamiseen)

Buddhalaisuudesta on omaksuttu usko itsekuriin ja itsetutkiskeluun

- Itsekuri näkyy etenkin työteliäisyytenä ja ahkerana opiskeluna
- Hautajaiset järjestetään buddhalaisin menoin ja haudat ovat buddhalaisten temppelien vieressä.

Japanin kulttuuriin liitetään

- Luontosuhde ja luonnon kunnioittaminen → Hanami – kirsikkapuujuhla; Japanilaiset puutarhat ja harmonia; maisemamaalaus; ikebana eli kukkien asettelu (buddhalaiset perinteet).
- Teeseremoniat, Zen-mietiskely, teehuoneet.
- Geishat, samurait, sumopaini, kendo-miekkailu.
- Taistelulajit: karate, aikido, kendo, judo.
- Kabuki-näytelmät.
- Onsen-kylpylät.
- Yksityiskohdat, muotoseikat, hillitty käyttäytyminen, pidättyväisyys, kiittäminen, kohteliaisuus, täsmällisyys, mielellään ei vastata kieltävästi, tarkka harkinta, arvojärjestys määrittää kuka saa puhua esim. työpaikalla, riitoja vältetään.
- Kasvojen menettäminen (kunnian menetys, kiusallisten tilanteiden välttäminen). Harmonian tavoite.
- Asiallinen pukeutuminen, sisällä ei käytetä kenkiä. Ruokailuun liittyy monia sääntöjä. Japanilaisille ei viedä lahjaksi kukkia. Lahjapakettiin pitää kiinnittää huomiota.

Kulttuurin murros

1970- ja 1980-luvuilla vaurastuminen -> vanhoja piirteitä säilyi -> kurinalaisuus, yhteisöllisyys.

Tavoitteena oli pitkä elinikäinen ura suuryrityksen palveluksessa ja urakehitys vähitellen. Tyypillistä pitkät työpäivät, säästäväisyys ja uutteruus.

Rikollisuus on ollut vähäistä, lähinnä yakuzan eli järjestäytyneen rikollisuuden parissa tapahtuvaa.

Monet nuoret ovat irtautuneet vanhoista arvoista. Kuluttaminen -> trendit.

→ ei olla enää valmiita uhrautumaan yhteiskunnan, yrityksen tai perheen vuoksi

→ suhtautuminen työhön: ”työ on elämistä varten, elämä ei ole työtä varten”.

→ ihmisten välinen lojaalisuuden tunne ja turvallisuudentunne ovat heikentyneet, silti esim. Tokio on turvallinen kaupunki.

Japanilaiseen perinteeseen on kuulunut epäonnistumisen sovittaminen itsemurhalla -> itsemurhatilastojen kärkimaa.

Patriarkaalisuus näkyy edelleen. Valta miehillä. Moni kouluttautunut nainen jää kotiin hoitamaan lapsia. Avioliitto on edelleen suosittu instituutio. Jos nainen haluaa luoda uraa, perhe ei sovi suunnitelmiin. Osa naisista on valinnut lapsettomuuden ja uran.

Japanin kulttuuri

Japanin kulttuuri on muodostunut aikojen saatossa ottamalla vaikutteita muista kulttuureista ja muuntelemalla niitä sekä sovittamalla niitä Japanin kulttuuriin

Antiikista keskiaikaan Kiinan dynastiat olivat tärkeimpiä vaikutteiden lähteitä

Nykyään Japani ottaa vaikutteita pääasiassa länsimaista

Japanilainen kulttuuri on säilyttänyt omaperäisyytensä.

Japanilainen kulttuurikin on levinnyt ympäri maailman

